

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA2019/Imm. 35

17. oktober 2019

Mikivisuk Thomassen

Naalagaaffiit Peqatigiit (NP) Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaata tamarmiusup Kalaallit Nunaanni tamarmi atuutsinneqarlernissaa anguniarlugu aammalu Meeqqat Illersuisuata inassuteqaataanut matumunnga aalajangiiffigisassatut siunnersuummut naammassinnittumik ingerlaasissamik Naalackersuisut suliaqaqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Siumup Inatsisartunut ilaasortaaitai)

Ukiut 30-it qaangiutilerput Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit Naalagaaffiit Peqatigiit isumaqatigiissutaat atuutilermat. Nunattalu isumaqatigiissuummut ilaavoq.

Siunnersuut manna pingaarutilik saqqummiunneqarmat siunnersuuteqartut Inuit Ataqatigiit qutsavigaat.

Pisinnaatitaaffiit, inunnut, innarluutilinnut aammalu meeqqanut tunngasut inatsisiliortutut qitiulluinaqqissaarput. Nunarsuarmioqatigiit isumaqatigiissutigisagut nunatta peqataaffigisai inatsisiliornikkut aammalu inatsisit atuutsinneqarnerat nakkutigissallugu pisussaaffigaavut.

Inuit Ataqatigiit Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaata atuutsinneqarnerata malitsinneqarnissaa sulinitinni pingaartillugu sulivugut. Taamaattumillu Meeqqat Illersorsuisoqarnissaat Naalackersuisuutitaqarnitsinni annertuumik suliarisimallugu. Maannalu Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Sullissivik MIO-p atuunnerata qanoq pingaaruteqartiginera inuiaqatigiittut malugisimalerparput. MIO-p sulinermini nalunaarusiornerit ataatsimullu isigalugu meeqqat pillugit sulissisarnerit pisinnaatitaaffiillu atuutsinneqarneranut tunngasunik aallussilluni sulivoq. Mannalu iluatsillugu MIO-p sulinera inuiaqatigiinnullu paasissutissiisarnera pillugu qujaffigerusupparput.

Sulinerli unissanngilaq. Suli inuiaqatigiittut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat Pisinnaatitaaffii tamakkiisumik atuutsinnissaasa qulakkeernissaat naammassisimangilarput. Pisinnaatitaaffiit 54-it tamakkiisumik atuutsinnissaat pillugu suli suliaqaqaagut. MIO-p nalunaarusiaani erserpoq pisinnaatitaaffiit 20-t nunatta eqqortinngikkai. Tamanna inuiaqatigiinnut uatsinnut pisussaaffiliivoq, uagutsinnulli aamma aajangiisartunut pisussaaffiliilluni. Pisinnaatitaaffiit taakku eqquutsinniarlugit sulinerit qulakkeertariaqarpagut.

Meeqqat pisinnaatitaaffiinik naammassinninnermut nunatta misilitsinnerata kingorna, nuna tamakkerlugu iliuusissatut pilersaarusiornissaq Naalagaaffiit Peqatigiiffiata meeqqanut komiteata kaammattuutaasa ilagaat.

Tamannalu tunngavigalugu 2018-imi ukiakkut ataatsimiinnermi imm. 171, Meeqqat inuusuttullu sumiginnagaasut ikilisinniarlugit nuna tamakkerlugu iliuusissanut pilersaarusiortitsinissaq siunnersuutigaput. Siunnersuullu paasineqarlualuni ilalerneqarpoq.

Taamatut siunnersuuteqarnitsinni isumaginninnikkut politikimi iluatsilluartumik ingerlatsinermi siusinaarluni iliuuseqarnej, pinaveersaartitsineq, susassaqtullu akimorlutik suleqatigiinnerat pingaartillugu siunnersuuteqarpugut. Ilaqutariit iluitsuusutut sullinneqarnissaat, meeqqanillu sumiginnaasarneq pimoorussamik ilungersortumik iliuuseqarfiginissaat minnerunngitsumillu Meeqqat Pisinnaatitaaffii eqquutsinissaq siunertarlugu nuna tamakkerlugu iliuusissamut pilersaarusiornissaq siunertaalluni. Siunnersuutigisarput Meeqqat pisinnaatitaaffiisa eqquutsinnissaannut nukittorsaaqataasussatut isigaarput. Qilanaarpugullu iliuusissatut pilersaartuttip saqqimmiunneqarnissaanut.

Meeqqat Illersuisuata meeqqat nunatsinneersut tamakkerlugit pisinnaatitaaffii eqquutsinnissaat pillugit aamma suliaqartoqarnissaa imm. 171.-ip saqqummiunneqareernerata kingorna oqariartuutigisimavaa. Tamannalu paasilluarlugu Meeqqat pillugit lsumaqtigiissutaata tamarmiusup Kalaallit Nunaanni tamarmi atuutsinneqarlernissaa anguniarlugu Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut akuersaarparput.

Pisinnaatitaaffiit atuutsinneqartut naammassinnittumik atuutlernissaanut pilersaarusiornissaq imminermi suliaassaareertoq isigaarput. Tamannalu aamma iliuuseqarfigineqassappat politikikkut pingaarnersiuneq avaqqunneqarsinnaanani. Piisinnaatitaaffiit naammassinnittumik atuutsinneqarnissaanut sulinerit allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu attuissapput, taamaattumillu ukiunui tulliuutuni pingaarnersiunerme ilaatinneqartuarnissaat inatsisartut maani issiassugut nakkutigilluarnissaa pingaaruteqarpoq. Tamannalu qanoq qulakkeerneqarsinnaanera pillugu ataatsimiititaliami eqqartuisoqarnissaa kissaatigaarput. Taamatuttaaq minnerpaamik ataatsimiititaliami eqqartorneqartariaqartutut isigaarput pisinnaatitaaffiit naammassinnittumik atuutsinneqangittut nunatut qanoq iliuuseqarfigisassavagut? Piffissanngunnginnerpa pisinnaatitaaffinik naammassinninngitsumik atuutitsinngitsilluta iliuuserineqartartussanik sinaakkutinik pilersitsinissaq? Apeqqut ersarisoq aanna, qanoq naammassinnittumik atuutitsinngitsilluta kinguneqartinneqartassava?

Ilanngulluguttaaq kissaatigaarput Meeqqat Pisinnaatitaaffiinut attuumassuteqartunik suliat ataqtigiisaakkamik suliarineqarlutik ingerlanneqarnissaat, suliaasaqarfik annertummat ataqtigiissaarnissaat pingaaruteqartutut isigaarput. Suliammi Pisinnaatitaaffinnut tunngasut isumaginninnermut oqartussaasunit taamaallaat kivineqarnissaat naatsorsuutigisinnaanngilagut. Suliaasaqarfiit, naalakkersuisoqarfiit Naalakkersuisullu tamarmik meerartatsinnut inuusuttortattalu pisinnaatitaaffiisa qulakkeerinissaat pineqarmat.

Pingaartilittut isigaarput suliniutit pisinnaatitaaffinnut tunngasut immikkoortitaartutut isiginagit ataqatigiissaarneqarpata suliat inernerisa inuiaqatigiinnut meeqqanullu sunniutissaasa pitsaanerpaaffimmiinnissaat angorusukkatsigu.

Taama oqaaseqarluta siunnersuut taperserlugu Ilaqutariinnermullu Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami suliarineqarnissaa innersuussutigalugu.